

Articles de la Constitució de Cadis ocults a les façanes de la Catedral

Són com a mínim dos fragments de la Carta Magna de 1812

Llindar de la Porta de la Pietat | Dani Cortijo

Per entendre aquesta història ens hem de situar al 1812. En plena guerra del francès, a la ciutat andalusa de Cadis es promulgava la primera constitució de la història d'Espanya sota la protecció militar de naus britàniques que bloquejaven la costa. En aquell moment Barcelona, com tot el Principat de Catalunya havia estat annexionada a l'Imperi Francès de Napoleó Bonaparte.

Passats més de dos segles sembla que la presència de la Constitució de Cadis a la nostra ciutat sigui ja cosa del passat. Però si estem atents i mai perdem la curiositat per redescobrir els petits detalls que s'amaguen a les parets podrem veure que encara avui es poden llegir un parell d'articles d'aquesta constitució a la catedral i que fins i tot va existir fins a l'agost del 2013 una placa enorme que dedicava una de les places més importants a 'la Constitució' (<https://www.naciodigital.cat/noticia/57963/placa-sant-jaume-barcelona-ja-no-es-plaza-constitucion>) ?.

Per poder transcriure els textos constitucionals de la Catedral, cosa que a primer cop d'ull sembla una tasca molt difícil més enllà d'algunes paraules aïllades ens podem ajudar de la versió íntegra del text que es pot descarregar del web del Congrés dels Diputats espanyol (https://www.congreso.es/constitucion/ficheros/historicas/cons_1812.pdf) , ja que l'eina de cerca per paraules dins el document PDF ens pot ser de gran ajuda.

Comencem la nostra aventura doncs, i ho farem per la Porta de la Pietat, la que es troba a la

part posterior del temple donant al carrer de la Pietat, on hi ha un retaule de la Pietat, que per cert, no és l'original sinó una reproducció feta de plàstic que s'hi va posar després d'un intent de robatori. Segons J.M. Martí i Bonet, Canonge i Delegat Diocesà de Patrimoni Cultural de l'Arquebisbat de Barcelona, L'original es troba a l'interior de Sant Sever, al costat del claustre de la Catedral.

Article present a la Porta de la Pietat Foto: Dani Cortijo

Si parem atenció veurem que tot just sota el retaule hi ha unes lletres mig esborrades entre les quals es poden llegir coses com: ?ON, DE TODOS, MO EL SER, OS Y BE?. Vist així, sembla que ben poca cosa en podem treure, però, si fem ús del cercador al PDF, trobem l'article 6è del capítol II que diu el següent: *"El amor de la Patria es una de las principales obligaciones DE TODOS los españoles, y asimismo EL SER justOS Y BENéficos"*.

Aquest article doncs, és un dels textos fundacionals del nacionalisme espanyol embrancat al concepte de nació-estat provinent dels conceptes liberals, un nacionalisme basat en una constitució que es fonamenta nacionalisme espanyol centralista d'arrel castellana. Vaja, allò que ara es coneix paradoxalment com a ?no-nacionalisme?... El fet de l'obligació de ?ser justos y benéficos? és més una declaració de principis que una altra cosa, com la majoria de proclames en la majoria de constitucions del món...

Si seguim donant la volta per l'absis de la Catedral, anirem a parar a la Plaça de Sant Iu. Allà, just darrere de la placa que indica el nom de la plaça també hi veiem unes lletres borroses. En aquest cas el que es pot llegir és ?LIBRE, PUEDE?.

Si tornem a cercar dins el document de la constitució, trobarem a l'article 2n del Capítol I el següent: *"La Nación española es LIBRE e independiente, y no es ni PUEDE ser patrimonio de ninguna familia ni persona"*.

Article visible a la Plaça de Sant Iu Foto: Dani Cortijo

Aquest article fa referència clarament a una limitació de poders per part de la monarquia, ja que en aquesta nova constitució, el rei havia de compartir la sobirania amb les corts.

Curiosament, i ho vaig comprovar durant els anys que vaig dedicar-me a fer visites guiades per Barcelona, quan s'acosten dates com les d'ara en què s'ha de fer la declaració de renda, molta més la gent que on posa ?LIBRE? a primer cop d'ull llegeix ?IRPF?, suposo que per un biaix cognitiu...

Però us estareu preguntant, què nassos hi fan aquests articles legals a les parets de la Catedral i quan els van posar, no? Doncs segons J.M. Martí i Bonet després que Ferran VII hipòcritament fes un manifest declarant ?Marchemos francamente, y yo el primero, por la senda constitucional? es va imposar que totes les façanes de les catedrals tinguessin escrits alguns articles de la Constitució de 1812. Més tard el mateix rei perseguiria sense miraments els mateixos liberals que l'havien redactat en el context de la restauració.

Durant els temps del franquisme sovint s'havia dit que aquests textos eren les parts de la Constitució que anaven contra l'Església Catòlica, però això és impossible, ja que només un article, el 12è, anomena a l'Església Catòlica i diu precisament això: ?*La Religión de la Nación española es y será perpetuamente la Católica, Apostólica y Romana, la única verdadera. La Nación la protege por leyes savias y justas, y prohíbe el ejercicio de cualquier otra?*

Però tot i que com acabem de veure aquest text acceptava la supremacia de l'Església en matèria espiritual, sobretot durant els períodes en què el liberalisme era perseguit, aquesta constitució, que s'esmentava amb el nom en clau de ?la Pepa? segurament per haver estat promulgada un 19 de març, dia de Sant Josep, sovint fou utilitzada com a símbol anticlerical en

resposta a una Església majoritàriament partidària de la societat tradicional i la restauració de l'absolutisme. Es va arribar fins i tot a prohibir en algunes èpoques les típiques capelletes de sants que hi havia a les façanes de les cases obligant a substituir-les per articles de ?La Pepa?.

L'any 1842 també fou important en aquesta dèria constitucionalista, ja que fins i tot es va promulgar una llei per la qual totes les capitals de província i poblacions importants havien de rebatejar la seva plaça major amb el nom de ?Plaza de la Constitución? fent referència a l'aleshores constitució vigent de 1837, que era més conservadora.

A Gràcia, per exemple, la plaça on ara hi ha el Mercat de la Llibertat es va passar a denominar així, i també la Plaça Sant Jaume de Barcelona on, malgrat que una placa de dimensions contundents encara ho va recordar fins al 2013, aquesta passava desapercebuda per la majoria de la població local. Per contra, recordo trobar una turista que em va preguntar per la ?Plaza de la Constitución?, perquè hi havia vist una placa. Sembla que els estrangers, van més encuriosits per la ciutat que nosaltres, potser hauríem de mirar Barcelona amb ulls de turista més sovint.